

EDEP AKADEMİ

II. LİSANSÜSTÜ SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

11 Mart 2023

Program Kitapçığı

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdusselam Arı
Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç
Prof. Dr. Recep Şentürk
Prof. Dr. Necmettin Kızılkaya
Doç Dr. Fatih Bayram
Doç. Dr. Rahile Kızılkaya Yılmaz
Doç. Dr. Hafize Şule Albayrak
Dr. Kasım Kopuz
Dr. Merve Özaykal
Dr. Tuba Erkoç Baydar
Dr. Betül Özel Çiçek
Dr. Üveys Ateş

DÜZENLEME KURULU

Dr. Kasım Kopuz
Dr. İbrahim Özpolat
Ayşenur Erol
Ayşegül Çelik
Büşra Yüksel
Hümeyra Konuk
Rümeysa Karaca
Sevinç Akay
Şeyma Akartepe
Şura Kula Faiziyev
Züleyha Kılıç

KATILIMCILAR

Abdusselam Arı, EDEP Merkezi
Alparslan Açıkgöç, İbn Haldun Üniversitesi
Ayah Abutair, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Ayşe Kanoğlu, Marmara Üniversitesi
Ayşegül Çelik, İbn Haldun Üniversitesi
Ayşenur Erol, İstanbul Üniversitesi
Betül Özel Çiçek, TÜRGEV
Büşra Yüksel, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Büşra Ünver, EDEP Merkezi
Esra Nur SEZGÜL, Samsun Üniversitesi
Esra Yalçın, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Fatih Bayram, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Fezanur Gökçen, İstanbul Üniversitesi
Fikriye Bilge Bircan, İbn Haldun Üniversitesi
Hafize Şule Albayrak, Marmara Üniversitesi
Hande Yavuz, İbn Haldun Üniversitesi
Hatice Boynukalın Şenkardeşler, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Hatice Uyarer Eşgi, Marmara Üniversitesi
Hülya Şahin, Karabük Üniversitesi
Hümeyra Konuk, İbn Haldun Üniversitesi
Kasım Kopuz, Marmara Üniversitesi
Merve Özaykal, İstanbul Üniversitesi
Necmettin Kızılkaya, İstanbul Üniversitesi
Osman Karabayır, EDEP Merkezi
Özlem Kahya Öncel, Marmara Üniversitesi
Rahile Kızılkaya Yılmaz, Marmara Üniversitesi
Recep Şentürk, Hamad Bin Khalifa Üniversitesi
Rümeysa Karaca, İbn Haldun Üniversitesi
Saliha Kılınç, Marmara Üniversitesi
Sevinç Akay, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Sümeyye Sarıtaş, İstanbul Üniversitesi
Sümeyye Uzun, İstanbul Üniversitesi
Şeyma Akartepe, İstanbul Üniversitesi
Şura Kula Faiziyev, İbn Haldun Üniversitesi
Tuba Erkoç Baydar, İbn Haldun Üniversitesi
Tuba Hacer Korkmaz, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Üveys Ateş, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Züleyha Kılıç, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

PROGRAM AKIŐI

9.00-9.30 Kur'ân-ı Kerim Tilaveti
Selamlama KonuŐması

9.30-10.30 AÇILIŐ PANELİ: KLASİK TEN
GÜNÜMÜZE İLİMLERARASI İLİŐKİLER

**Őer'i ve Gayri Őer'i İlimler: Gazzâlî'ye
Göre İlimlerin Tasnifi**
Dr. Öğr. Üyesi Tuba Erkoç Baydar

**Őer'i İlimler İçerisinde Hadis ve ÇağdaŐ
YaklaŐımlar**
Doç. Dr. Rahile Kızılkaya Yılmaz

**ÇağdaŐ Fıkıh Çalışmalarında
Disiplinlerarasılığın İmkânı**
Dr. Öğr. Üyesi Merve Özaykal

10.30-10.45 Ara

EDEP
II. LİSANSÜSTÜ
SOSYAL BİLİMLER
SEMPZYUMU

11 MART 2023

10.45-11.45

I. OTURUM: HADİS VE SÜNNET

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Rahile Kızılkaya Yılmaz

**Abdullah b. Sercis el-Müzeni Özelinde Tâbiinin
Hadis Rivayet Kaynakları**
Esra Nur Sezgül, Samsun Üniversitesi

**Mezhep İçi Usûlî Yöntem Farklılıklarına Bir Örnek
Olarak Cüveynî ve Sem'ânî'de Kur'ân ve Sünnetin
Birbirini Neshi Meselesi**
Ayşe Kanoğlu, Marmara Üniversitesi

تلفیقات المصابیح لقطب الدین محمد الإزنیقی
1418\821))
آیة جمال أبوطیر، جامعة اسطنبول صباح الدین الزعیم

11.45 -12.00 Ara

12.00-13.00

II. OTURUM: FIKIH

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Necmettin Kızılkaya

**Kadınlarda Rahim Naklinin Biyoetik ve İnanç
Açısından Algısal Değerlendirilmesi**

Hülya Şahin, Karabük Üniversitesi

**Hanefi Mezhebinde Akdin Teşekkülü Bağlamında
İrade Kavramı**

Hande Yavuz, İbn Haldun Üniversitesi

**Osmanlı Döneminde Mahkemelerde Kullanılan
Fetvalar ile Günümüz Yargıtay Kararlarının İşlev
Bakımından Karşılaştırılması**

Fezanur Gökçen, İstanbul Üniversitesi

13.00-14.00 Öğle Arası

14.00-15.00

III. OTURUM: İSLAM DÜŞÜNCESİ

Oturum Başkanı: *Dr. Kasım Kopuz*

Political Opposition in Islamic Thought

Ayşegül Çelik, Ibn Haldun University

Firdevs Medresesi ve Bânisi Dayfe Hatun

Örneklüğünde İslâm Tarihinde Kadınların İlmî Hayata Etkisi

Saliha Kılınç, Marmara Üniversitesi

The Concept of Matter in al-Fârâbî's Methaphysics

Hatice Uyarer Eşgi, İstanbul Medeniyet University

15.00-15.15 Ara

15.15-16.30

IV. OTURUM: SOSYOLOJİ

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Şule Albayrak

**1989 Bulgaristan Göçmenlerinin Algıladıkları
Ayrımcılığın ve Suriyeli Göçmenlere Yönelik
Tutumlarının İncelenmesi: Nitel Araştırma Örneği**
Fikriye Bilge Bircan, İbn Haldun Üniversitesi

**Ahlaki Uzaklaşmadan Uzaklaşmak: Bireysel
Farklılıklar ve Müdahale Programlarına İlişkin Bir
Derleme**
Esra Yalçın, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

KAPANIŞ

EDEP AKADEMİ
II. LİSANSÜSTÜ
SOSYAL BİLİMLER
SEMPOZYUMU

ÖZETLER

HANEFÎ MEZHEBİNDE AKDİN TEŞEKKÜLÜ BAĞLAMINDA İRADE KAVRAMI

HANDE YAVUZ

*İbn Haldun Üniversitesi İslam Hukuku Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi*

Hukukun öznesi olan insanın sözleri, filleri ve hatta sükûtu birtakım hukuki sonuçlar doğurmaktadır. Hukuki işlemlerin geçerliliğinde temel ölçüt ise kişinin söz konusu işlem için irade beyanında bulunmasıdır. İnsanlığın tanıdığı en eski hukuki müesseselerden birini teşkil eden akit işleminin gerçekleşmesi için de tarafların icab ve kabul olarak ifade edilen irade beyanlarında bulunmaları gerekmektedir. Akin teşekkülü bağlamında inceleyeceğimiz irade kavramının zeminini Hanefîler'in akit sözleşmeleri hakkında yaptıkları hukuk tasarımı oluşturmaktadır. Hanefîler, Cumhur'un aksine akit teorilerinde akdi aslı ve vasfî olmak üzere iki kısma ayırmaktadır. Hanefî mezhebine göre akdin aslı, akdin rükünlerini ve in'ikad şartlarını; vasfî ise akdin sıhhat, lüzüm ve nefâz şartlarını kapsamaktadır. Buradan hareketle irade kavramını da iradenin aslı ve vasfî olarak iki kısma ayırmaktadırlar. İradenin aslı ile kişinin ihtiyarı, vasfî ile kişinin içkin rızası kastedilmektedir. Dolayısıyla iradenin aslı ve vasfî akdin aslı ve vasfîni yönetmektedir. Öte yandan bir akdin sahih olabilmesi için akit içerisinde hata, hile, ikrâh, cehalet, garar ve ribâ gibi akdi fâsîd kılan sebepler bulunmaması gerekmektedir. Akin sıhhat şartları olarak incelenen tüm bu kavramların temelinde ise beyan- irade uyumsuzluğu söz konusu olmaktadır. Bu noktalar göz önünde bulundurularak bildirimiz üç bölümden oluşacaktır. İlk bölümde akdin teşekkül sürecinde kritik bir kavram olarak irade kavramını rızâ, ihtiyar ve ikrâh kavramları ile ilişkilendirerek kelâmî ve hukukî zeminde inceleyeceğiz. Akabinde ikinci bölümde bahsi geçen kavramların Hanefî akit teorisi zemininde akdin teşekkül sırasındaki konumlarını ve etkilerini ele almaya çalışacağız. Sonuç kısmında ise ilk iki bölümle ilgili değerlendirmeler ışığında irade kavramının akit teorisi içerisindeki stratejik öneminden bahsedeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Hanefî mezhebi, Akit, İrade, İhtiyar, Rızâ, İkrâh.